

Szkoła Letnia

„Uzasadnianie orzeczeń sądowych: perspektywy prawne i interdyscyplinarne”

Data i miejsce:

6-9 lipca 2016 r., Pałac w Jabłonie k. Warszawy (05-110 Jabłonna, ul. Modlińska 105)

Organizatorzy:

Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk we współpracy z Akademią Młodych Uczonych Polskiej Akademii Nauk

Komitety Naukowy:

prof. dr hab. Manuel Atienza Rodriguez (Uniwersytet w Alicante)

prof. dr hab. Aulis Aarnio (Uniwersytet w Tampere)

dr hab. Adrian Gleń (Uniwersytet Opolski, Akademia Młodych Uczonych PAN)

prof. dr hab. Ewa Łętowska (Członek Rzeczywisty PAN)

dr hab. Konrad Osajda (Uniwersytet Warszawski, Akademia Młodych Uczonych PAN)

dr hab. Rafał Urbaniak (Uniwersytet Gdański, Akademia Młodych Uczonych PAN)

prof. dr hab. Marek Zirk-Sadowski (Uniwersytet Łódzki, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego)

Patronat honorowy:

Krajowa Rada Sądownictwa

Patronat i współpraca:

Wolter Kluwer Polska

Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”

Adresaci:

Młodzi naukowcy (doktoranci i doktorzy) zainteresowani sądowym stosowaniem prawa i jego uwarunkowaniami interdyscyplinarnymi

Koncepcja i cele naukowe:

Szkoła Letnia jest kolejnym przedsięwzięciem w ramach **projektu badawczego poświęconego uzasadnieniu orzeczeń sądowych i sądowemu stosowaniu prawa**, realizowanego w Instytucie Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk pod opieką merytoryczną prof. dr hab. Ewy Łętowskiej. Jego dotychczasowymi rezultatami stały się m.in. praca zbiorowa *Uzasadnienia decyzji stosowania prawa* (red. I. Rzucidło-Grochowska, M. Grochowski, Warszawa 2015, Wolters Kluwer Polska), podejmująca próbę zebrania i usystematyzowania wiedzy na temat uzasadnień w nauce prawa i innych naukach społecznych, oraz szereg innych publikacji. W ramach projektu realizowane są także inne przedsięwzięcia naukowe, a także wydarzenia adresowane do praktyków. Uczestnikami projektu są polscy i zagraniczni naukowcy, specjalizujący się w teorii prawa i dyscyplinach dogmatycznych, oraz praktycy, w tym sędziowie Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego i Naczelnego Sądu Administracyjnego.

W ramach projektu **uzasadnianie orzeczeń sądowych traktowane jest jako zjawisko wielowymiarowe o złożonej naturze**. Uzasadnianie – a zwłaszcza uzasadnienie jako jego wytwór – postrzegane jest nie tylko jako przedmiot zainteresowania praktyki i nauki prawa, lecz także innych dziedzin wiedzy: psychologii, językoznawstwa, socjologii, itd. Z tej perspektywy uzasadnienie może być rozumiane na różne sposoby – jako instrument dyskursu społecznego, narzędzie komunikacji czy sposób racjonalizacji porządku prawnego. Takie podejście do problematyki uzasadniania, integrujące nauki prawne z innymi dyscyplinami, pozwala na wypracowanie kompleksowych wniosków na temat problematyki uzasadniania orzeczeń sądowych, znacznie rozszerzając i wzbogacając jej postrzeganie.

W ostatnim czasie problematyka uzasadniania orzeczeń sądowych cieszy się silniejszym niż dotychczas zainteresowaniem. Zwraca się zwłaszcza uwagę na potencjał uzasadnień jako komunikatu służącego realizacji różnorodnych funkcji wymiaru sprawiedliwości, i pozwalającego istnieć sądom w przestrzeni społecznej.

Szkoła Letnia stanowić ma odpowiedź na potrzebę pogłębionej refleksji nad zagadnieniami uzasadniania decyzji sądowych, postrzeganymi w taki właśnie – wielowymiarowy i interdyscyplinarny sposób. Będzie ona stanowiła płaszczyznę wymiany doświadczeń między specjalistami z zakresu nauk prawnych, innych nauk społecznych oraz

praktykami. Stworzy to szansę na poznanie przez jej adresatów – młodym naukowcom u progu kariery badawczej – **różnych perspektyw i metod w spojrzeniu na uzasadnianie oraz poznanie aktualnych zjawisk i tendencji towarzyszących temu zagadnieniu.** W dalszej perspektywie, pozwoli to na przeniesienie zdobytych doświadczeń na własną pracę naukową – i wykorzystanie jej do rozwiązywania teoretycznych i praktycznych problemów stosowania prawa przez sądy.

Szkoła zostanie zorganizowana z szerokim udziałem środowiska akademickiego i praktycznego – zwłaszcza sędziów. Tym samym stanie się ona nie tylko polem dyskusji naukowej, lecz także możliwością poznania przez młodych badaczy praktycznych problemów uzasadniania oraz doświadczeń osób bezpośrednio zaangażowanych w ich sporządzanie.

Struktura Szkoły Letniej

Szkoła Letnia będzie trwała cztery dni, z których każdy zostanie poświęcony innemu kręgowi problemów związanych z uzasadnianiem orzeczeń. Zostały one dobrane w sposób pozwalający na ukazanie sposobów, w jaki w ramach uzasadnienia przenikają się płaszczyzny prawna i pozaprawna oraz naukowa i praktyczna. Każdy z dni Szkoły nich zostanie otwarty **wykładem plenarnym**, po którym nastąpią **zajęcia warsztatowe.**

Wykładowcami w plenarnej części Szkoły będą czołowi polscy specjaliści z zakresu problematyki uzasadnień – ich wystąpienia zaś zostaną poświęcone fundamentalnym zagadnieniom danej sfery uzasadniania, wprowadzając do kolejnych zajęć tego dnia. Po każdym z wykładów zostanie przewidziany czas na dyskusję.

Warsztaty, w zależności od tematu, będą miały charakter naukowy lub praktyczny. Ich celem będzie włączenie uczestników do aktywnej pracy i wspólnego poszukiwania rozwiązań problemów badawczych. Będą mogły one stać się polem do prezentowania wyników własnych badań oraz do dyskusji nad problemami przedstawionymi przez prowadzących.

Obok tego, w godzinach wieczornych będą odbywały się wydarzenia innego rodzaju – spotkania poświęcone książkom oraz dyskusje z udziałem zaproszonych gości.

Ramowy program

(dokładne godziny zostaną jeszcze doprecyzowane)

6 lipca – *Uzasadnianie z perspektywy argumentacyjnej*

- Uroczyste otwarcie Szkoły Letniej
- Wykład inauguracyjny – ***Argumentacja i rozumowanie sędziowskie w świetle uzasadniania orzeczeń sądowych***
- Dyskusja wokół książki: ***Jerzy Wróblewski. Pisma wybrane***, opr. M. Zirk-Sadowski, Warszawa 2015, wyd. Wolters Kluwer Polska; prowadzenie: prof. dr hab. Andrzej Wróbel; uczestnicy dyskusji: dr Tomasz Bekrycht, dr Marcin Romanowicz, dr Tomasz Grzybowski
- Kolacja

7 lipca – *Prawotwórcze znaczenie uzasadnień*

- Wykład plenarny: prof. dr hab. Leszek Leszczyński – ***Uzasadnianie orzeczeń sądowych a problemy precedensowości***
- Konwersatorium: dr hab. Konrad Osajda – ***Uzasadnienie jako źródło prawa***
- Obiad
- Warsztaty: dr Artur Kotowski – ***Heurystyki interpretacyjne w uzasadnieniu jako dyskrecjonalny element prawotwórstwa sądowego***

- Dyskusja: ***Praktyczne problemy uzasadniania oczami środowiska sędziowskiego*** (członkowie Stowarzyszenia Sędziów Polskich Iustitia i inni Sędziowie), moderator: SSN Katarzyna Gonera
- Kolacja

8 lipca – Uzasadnianie a standardy demokratycznego państwa prawa

- Wykład plenarny: prof. dr hab. Marek Smolak – ***Uzasadnianie orzeczeń sądowych a standardy demokratycznego państwa prawa***
- Warsztaty: dr Maciej Bernatt – ***Uzasadnianie orzeczeń sądowych w świetle sprawiedliwości proceduralnej***
- obiad
- Warsztaty: dr Iwona Rzucidło-Grochowska – ***Czynniki determinujące uzasadnianie orzeczeń sądowych w społeczeństwie demokratycznym***
- ***Uzasadnienie jako przedmiot badań empirycznych*** – dyskusja z przedstawicielami Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości
- Kolacja

9 lipca – Uzasadnienie – spojrzenie interdyscyplinarne

- Wykład plenarny: dr Magdalena Najda – ***Psychologiczne aspekty uzasadniania orzeczeń sądowych***

- Warsztat: dr hab. Rafał Urbaniak – ***Probabilistyczne aspekty oceny dowodów sądowych***

- Obiad

- Zakończenie Szkoły Letniej:
  - Wykład honorowy: prof. dr hab. Ewa Łętowska – ***O legitymizacji władzy sędowniczej poprzez uzasadnianie orzeczeń***

  - podsumowanie Szkoły Letniej